

PRESUDA SUDA

2. prosinca 1997.(*)

„Sloboda kretanja radnika – Jednako postupanje – Socijalna sigurnost – Nacionalni propis koji državnim i stranim potvrdama o osobnom stanju priznaje različitu dokaznu vrijednost”

U predmetu C-336/94,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku, na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u, koji je uputio Sozialgericht Hamburg (Socijalni sud u Hamburgu, Njemačka) u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Eftalije Dafeki

i

Landesversicherungsanstalt Württemberg,

o tumačenju članaka 48. i 51. Ugovora o EZ-u u vezi s njemačkim odredbama koje potvrdama o osobnom stanju priznaju različitu dokaznu vrijednost ovisno o tomu jesu li njemačke ili strane,

SUD,

u sastavu: H. Ragnemalm, predsjednik četvrtog i šestog vijeća, u svojstvu predsjednika, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, J. L. Murray, D. A. O. Edward, J.-P. Puissechet, G. Hirsch, P. Jann (izvjestitelj) i L. Sevón, suci,

nezavisni odvjetnik: M. A. La Pergola,

tajnik: H. A. Rühl, glavni administrator,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

- za E. Dafeki, Johann S. Politis, odvjetnik, član odvjetničke komore u Ateni,
- za njemačku vladu, Ernst Röder, *Ministerialrat* u Saveznom ministarstvu gospodarstva, i Bernd Kloke, *Oberregierungsrat* u istom ministarstvu, u svojstvu agenata,
- za grčku vladu, Panagiotis Kamarineas, državni odvjetnik, Kyriaki Grigoriou, pravna zastupnica u Državnom odvjetništvu i Ioanna Galani-Maragkoudaki, pomoćnica specijalnog pravnog savjetnika na Specijalnom odjelu za sporove u Zajednici pri Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenata,

- za Komisiju Europskih zajednica, M. Jörn Sack, pravni savjetnik, u svojstvu agenta,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmena očitovanja E. Dafeki, koju je zastupao Johann S. Politis, Landesversicherungsanstalt Württemberga, koji je zastupao Eberhard Graner, *Regierungsdirektor*, njemačke vlade, koju je zastupala Sabine Maaß, *Regierungsrätin zur Anstellung* u Saveznom ministarstvu gospodarstva, u svojstvu agenta, grčke vlade, koju su zastupali M. Fokion Georgakopoulos, zamjenik pravnog savjetnika u Državnom odvjetništvu, u svojstvu agenta, i Ioanna Galani-Maragkoudaki, i Komisije, koju je zastupao Jörn Sack, na raspravi održanoj 22. listopada 1996.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 3. prosinca 1996.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 12. rujna 1994., koje je Sud zaprimio 28. prosinca 1994., Sozialgericht Hamburg (Socijalni sud u Hamburgu) je na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u uputio prethodno pitanje o tumačenju članaka 48. i 51. Ugovora o EZ-u u vezi s njemačkim odredbama koje potvrđuju o osobnom stanju priznaju različitu dokaznu vrijednost ovisno o tomu jesu li njemačke ili strane.
- 2 Pitanje je upućeno u okviru spora između E. Dafeki i Landesversicherungsanstalt Württemberga (njemački mirovinski fond, u daljnjem tekstu: Mirovinski fond).
- 3 E. Dafeki rođena je u Grčkoj i ima grčko državljanstvo. Radi u Njemačkoj od svibnja 1966. U njezinim ispravama o osobnom stanju kao datum rođenja naveden je 3. prosinca 1933. Presudom od 4. travnja 1986. koju je donio sudac pojedinac na prvostupanjskom sudu u Trikali, taj je datum ispravljen u skladu s postupkom koji se primjenjuje kada su pismohrane i evidencije o osobnom stanju nestale. Iz evidencije o osobnom stanju i isprava o osobnom stanju E. Dafeki sada proizlazi da je rođena 20. veljače 1929. Dakle, izdan joj je novi izvadak iz matice rođenih.
- 4 E. Dafeki je 19. rujna 1988. Mirovinskom fondu podnijela zahtjev za prijevremenu starosnu mirovinu propisanu za žene koje su navršile 60 godina života. U tom cilju najprije je predočila novi izvadak iz matice rođenih koji su izdala grčka nadležna tijela i zatim, na zahtjev Mirovinskog fonda, odluku o ispravku. Iako je ispunjavala sve uvjete za prijevremenu starosnu mirovinu, Mirovinski je fond taj zahtjev odbio, pozivajući se na datum rođenja koji nije ispravljen. Kako je njezina sljedeća žalba također odbijena, E. Dafeki podnijela je tužbu pred Sozialgerichtom Hamburg (Socijalni sud u Hamburgu).
- 5 U njemačkom pravu članak 66. Personenstandsgesetza (Zakon o osobnom stanju) određuje da isprave koje se odnose na osobno stanje imaju, u pogledu dokaza, istu

vrijednost kao i evidencije o osobnom stanju; prema članku 60. stavku 1. tog zakona, ako se uredno vode, te su evidencije u načelu dokaz o vjenčanjima, rođenjima i navodima koji se daju u tu svrhu. Ipak, moguće je podnijeti dokaz o njihovoj netočnosti. Prema sudskoj praksi Bundessozialgerichts (Savezni socijalni sud) i prema doktrini, članak 66. Personenstandsgesetzes (Zakon o osobnom stanju) primjenjuje se isključivo na njemačke isprave, ali ne na strane isprave, uključujući one koje se odnose na naknadne ispravke. Iz toga proizlazi da se na potvrde, kad su izdane u nekoj drugoj zemlji, ne primjenjuje pretpostavka točnosti, tako da provjeri isprava koje su mu podnesene sud pred kojim je započet postupak pristupa po pravilu slobodne ocjene dokaza. U okviru te provjere taj sud mora osobito voditi računa o pravnom pravilu koje utvrđuje pretpostavku prema kojoj, u slučaju nepodudarnosti između više uzastopnih isprava, načelno, ako ne postoje drugi dostatni dokazi, prevladava ona koja je kronološki najbliža događaju, a to je, u ovom slučaju, prvi izvadak iz matice rođenih.

- 6 Sozialgericht Hamburg (Socijalni sud u Hamburgu) pita nije li primjena pravila slobodne ocjene dokaza o dokaznoj snazi isprava o osobnom stanju nespojiva s pravom Zajednice, osobito s člancima 48. i 51. Ugovora, utoliko što predstavlja neizravnu diskriminaciju na temelju državljanstva. Naime, da je E. Dafeki podnijela isprave izdane iz njemačke evidencije o osobnom stanju, njezin bi ispravljeni datum rođenja bio priznat bez dodatne provjere.
- 7 Sozialgericht Hamburg (Socijalni sud u Hamburgu) odlučio je stoga prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Obvezuje li pravo Zajednice, i u kojoj mjeri, njemačke nadležne institucije u području socijalne sigurnosti i njemačke sudove u smislu da strane isprave koje se odnose na osobno stanje kao i odluke stranih sudova koje utvrđuju podatke o osobnom stanju ili ih mijenjaju, imaju obvezujuću pravnu snagu u postupcima u kojima se odlučuje o pravu na socijalna davanja?”
- 8 Svojim pitanjem Sud koji je uputio zahtjev u biti pita zahtijeva li članak 48. Ugovora o EZ-u, u postupcima u kojima se odlučuje o pravima na socijalna davanja radnika migranta, državljanina Zajednice, da državne institucije nadležne u području socijalne sigurnosti i nacionalni sudovi države članice budu dužni uvažavati potvrde i odgovarajuće evidencije o osobnom stanju, koje izdaju nadležna tijela drugih država članica.
- 9 Najprije valja podsjetiti da, u skladu s člankom 48. stavkom 2. Ugovora, sloboda kretanja radnika podrazumijeva ukidanje svake diskriminacije na temelju državljanstva među radnicima iz država članica u vezi sa zapošljavanjem, primicima od rada i ostalim uvjetima rada i zapošljavanja.
- 10 Situacija E. Dafeki, državljanke države članice, koja je profesionalnu aktivnost obavljala kao radnica u drugoj državi članici u kojoj na temelju te aktivnosti traži da joj se dodijeli mirovina, potpada pod područje primjene te odredbe.
- 11 U tom pogledu valja primijetiti da, kako bi se mogli pozvati na pravo na davanja socijalne sigurnosti koje proizlazi iz slobode kretanja radnika zajamčene Ugovorom, ovi potonji nužno moraju dokazati određene podatke koji se nalaze u evidencijama o osobnom stanju.

- 12 Iz njemačkih odredaba proizlazi, kako ih je izložio sud koji je podnio zahtjev, da je dokazna snaga koju ove potonje priznaju potvrdama o osobnom stanju koje izdaju nadležna tijela druge države članice slabija od one koja se priznaje potvrdama koje izdaju njemačka tijela.
- 13 Tako valja istaknuti da taj pravni propis, iako se primjenjuje neovisno o državljanstvu radnika, u praksi, ide na štetu radnika državljana drugih država članica.
- 14 Njemačka vlada ipak ističe da među državama članicama postoje znatne razlike u pogledu odredaba koje uređuju vođenje evidencija o osobnom stanju i izmjenu ovih potonjih, utoliko što su činjenične situacije i pravni razlozi koji utječu na odluku zakonodavca svugdje različiti. Konkretno, pravila ovjere nisu ista u Helenskoj Republici i u Saveznoj Republici Njemačkoj. U prvoj državi osobito nije rijetka promjena datuma rođenja od strane suda u kojem odlučuje sudac pojedinac i za koju je dostatna potvrda dva svjedoka. Mnogi radnici migranti grčkog državljanstva iskoristili su tu mogućnost. Nadležno njemačko osiguravajuće tijelo u stotinama slučajeva utvrdilo bi da se datum rođenja prijavljen na početku profesionalne aktivnosti znatno razlikovao od onoga koji je dan u zahtjevu za dodjelu mirovine. Općenito, izmjena bi bila učinjena u korist radnika.
- 15 Komisija također naglašava da se pitanja koja se odnose na osobno stanje znatno razlikuju među državama članicama budući da su najrazličitiji kulturni aspekti i određeni vanjski događaji, poput ratova i ustupanja državnih područja, jako utjecali na dotične sustave. Stoga je teško polaziti od načela da su činjenične i pravne situacije identične ili ekvivalentne. Nikakva zajednička mjera ne postoji na razini Zajednice. Uostalom Zajednica nema opću nadležnost za uređivanje prava koje se primjenjuje u području osobnog stanja ili pitanja povezanih s dokaznom snagom evidencija o osobnom stanju. U tim uvjetima Komisija smatra da se aktualna njemačka praksa ne protivi pravu Zajednice.
- 16 U tom pogledu valja uzeti u obzir, prvo, znatne razlike koje postoje među nacionalnim pravnim porecima u odnosu na uvjete i postupke koji omogućavaju ishođenje odluke o ispravku datuma rođenja i, s druge strane, činjenicu da države članice zasad nisu uskladile to područje niti su za uzajamno priznavanje tih odluka uvele sustav, kao onaj koji je predviđen za odluke koje potpadaju pod područje primjene Konvencije od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 1972., L 299, str. 32.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 3.).
- 17 Naime, mogućnost uspješnog osporavanja točnosti potvrde o osobnom stanju, poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u velikoj mjeri ovisi o postupku koji se vodi i o uvjetima koji su se morali ispuniti kako bi se takav rodni list mogao ispraviti, a koji se mogu značajno razlikovati od jedne do druge države članice.
- 18 Stoga administrativna i pravosudna tijela države članice nisu dužna, prema pravu Zajednice, uvažavati ekvivalentnost među naknadnim ispravcima potvrda o osobnom stanju koje su napravila nadležna tijela njihove države i onih koje potječu od nadležnih tijela druge države članice.
- 19 Ipak, valja istaknuti da ostvarivanje prava koja proizlaze iz slobode kretanja radnika nije moguće bez predočenja isprava o osobnom stanju koje obično izdaje država podrijetla radnika. Iz toga proizlazi da su administrativna i pravosudna tijela države članice dužna

uvažiti potvrde i odgovarajuće evidencije o osobnom stanju koje izdaju nadležna tijela drugih država članica, osim ako je njihova točnost ozbiljno dovedena u pitanje zbog konkretnih dokaza koji se odnose na dotični pojedinačni slučaj.

- 20 U tim uvjetima nacionalni propis koji utvrđuje opću i apstraktnu pretpostavku prema kojoj, u slučaju nepodudaranja između više uzastopnih isprava, ako ne postoje drugi dostatni dokazi, prevladava ona koja je kronološki najbliža događaju koji se dokazuje, ne može opravdati odbijanje uzimanja u obzir ispravka koji je napravio sud u drugoj državi članici.
- 21 Stoga na upućeno pitanje valja odgovoriti da su, u postupcima u kojima se odlučuje o pravima na socijalna davanja radnika migranta, državljanina Zajednice, državne institucije nadležne u području socijalne sigurnosti i nacionalni sudovi države članice dužni uvažavati potvrde i odgovarajuće evidencije o osobnom stanju koje izdaju nadležna tijela drugih država članica, osim ako je njihova točnost ozbiljno dovedena u pitanje zbog konkretnih dokaza koji se odnose na dotični pojedinačni slučaj.

Troškovi

- 22 Troškovi podnošenja očitovanja Sudu koje su imale njemačka i grčka vlada, kao i Komisija, koje su Sudu podnijele očitovanja, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

SUD,

o pitanju koje je rješenjem od 12. rujna 1994. uputio Sozialgericht Hamburg (Socijalni sud u Hamburgu), odlučuje:

U postupcima u kojima se odlučuje o pravima na socijalna davanja radnika migranta, državljanina Zajednice, državne institucije nadležne u području socijalne sigurnosti i nacionalni sudovi države članice dužni su uvažiti potvrde i odgovarajuće evidencije o osobnom stanju koje izdaju nadležna tijela drugih država članica, osim ako je njihova točnost ozbiljno dovedena u pitanje zbog konkretnih dokaza koji se odnose na dotični pojedinačni slučaj.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 2. prosinca 1997.

[Potpisi]

* Jezik postupka: njemački